

PARİS BÜROSU

TS/PRS/12-21

FRANSIZ BASININDA TÜRKİYE

MAYIS 2012, No: 6

TUSIAD BUSINESS EUROPE ÜYESİDİR

AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU

İSTANBUL tusiad@tusiad.org

ANKARA ankoffice@tusiad.org

BRUSSELS bxloffice@tusiad.org

BERLIN berlinoffice@tusiad.org

PARIS parisoffice@tusiad.org

BEIJING tusiad.china@tusiad.org

WASHINGTON DC usoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

TÜRKİYE - FRANSA

Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, Fransa'da cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazanan François Hollande'ı tebrik etti ve Türkiye-Fransa ve Türkiye-Avrupa ilişkileri için "yeni bir dönem"i başlayacağına inandığını ifade etti. (*Le Figaro.fr, AFP, 11/05/2012*).

Erdoğan ayrıca seçim meydanlarında verilen bazı popülist mesajların yeni yönetimin uygulamalarına da yansması halinde Türkiye-Fransa ilişkilerinin olumsuz etkileneceğini belirtti. (*Le Figaro.fr, AFP, 07/05/2012*).

François Hollande, Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Chicago'daki NATO zirvesi sırasında bir araya geldi. Bu görüşme Fransa eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin Türkiye'nin AB üyeliğine karşı muhalif tutumu ve Türkiye'nin bu duruma hassasiyeti sonucu ağır zarar gören ikili ilişkilerin yeniden canlandırılması için iki tarafın da istekli olduğunu gösterdi. (*Laure Marchand, Le Figaro.fr, AFP, 18/05/2012*).

Abdullah Gül, François Hollande ile görüşmesinin ardından yaptığı basın açıklamasında, Hollande'ın Sarkozy'nin tersi bir tutum sergilediğini belirtti ve iki ülke arasında çıkar çatışması olmadığını, dolayısıyla düşman gibi hareket etmenin bir nedeni olmadığını ekledi. (*Challenges.fr, AP, 22/05/2012*).

Ancak Fransız Dışişleri Bakanlığına Laurent Fabius'ün getirilmesi olumlu beklentiyi zayıflattı. Fransız diplomasisinin yeni şefi, Ankara'ya üyelik yerine imtiyazlı ortaklık teklif edilmesinden ve "Ermeni soykırımı"nın inkarını cezalandırılan yeni bir yasanın kabul edilmesinden yana olduğunu dile getirmişti (*Le Figaro.fr, AFP, 18/05/2012*).

- « Turquie: Erdogan espère du changement », Le Figaro.fr, AFP, 7 mai.
- « Conversation entre Erdogan et Hollande », Le Figaro.fr, AFP, 11 mai.
- « Détente franco-turque malgré les désaccords », Le Figaro.fr, 18 mai.
- « La Turquie espère une amélioration des relations avec la France », Challenges.fr, AP, 22 mai.

TÜRKİYE - KIBRIS

Türk hükümeti kontrolü altındaki Kuzey Kıbrıs kesiminde petrol ve doğalgaz arama sondajı başlattı. Türkiye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, 26 Nisan'da KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun da bulunduğu bir resmi törende çalışmaların stratejik önemini vurgulamış ve adadaki barışa katkı sağlamasını temenni etmişti. (*Guillaume Perrier, Le Monde.fr, 13/05/2012*).

2004'ten beri AB üyesi olan Güney Kıbrıs Cumhuriyeti ise durumu « Türk provokasyonu » olarak nitelendirdi. Güney Kıbrıs Hükümet sözcüsü Stefanos Stefanu Türkiye'nin TPAO'ya Güney Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Münhasır Ekonomik Bölgesi sınırları içinde yer alan karasularında petrol araması yapması için lisans vererek uluslararası hukuku ve özellikle deniz hukukunu ihlal ettiğini savundu.

Ankara, Lefkoşa'yı üzerinde denetleme hakkı olduğunu savunduğu kaynakları sahiplenmekle suçluyor. Türkiye misilleme olarak Eylül ayında Kıbrıs'ın kuzey kıyılarında kendi münhasır ekonomik

bölge sınırlarını çizmiş ve buraya bir araştırma gemisi göndermişti.» (*Le Monde.fr*, 13/05/2012).

Türkiye Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Kıbrıs Rum Kesimi tarafından açılan petrol/doğal gaz arama/çıkarma ihalesine aday olan konsorsiyumlara ihaleden çekilmeleri için çağrıda bulundu ve aksi takdire Türkiye'deki tüm işbirliği projelerinden dışlamakla tehdit etti.

Ada açıklarında 12 blokta doğal gaz araştırmalarda bulunmak amacıyla açılan ihaleye Total (Fransa), Petronas (Malezya) ve ATP (ABD) dahil olmak üzere 15 şirket ve konsorsiyumun başvurması Türkiye'yi kızdırdı. (*Le Point.fr*, *AFP*, 18/05/2012). Güney Kıbrıs Cumhuriyeti nihai kararını altı ay içerisinde açıklayacak. (*Le Point.fr*, *AFP*, 18/05/2012).

Bu gerginlik, adanın birleşme sorunu nedeniyle uzayan Türkiye-AB müzakere sürecini daha da zorlaştırdı. Türkiye'nin tanımayı reddettiği Kıbrıs Cumhuriyeti 1 Temmuz itibarıyla 6 ay boyunca AB dönem başkanlığını üstlenecek.

Kıbrıs Rum yönetimi Cumhurbaşkanı Dimitris Hristofyas « Birleşik bir Kıbrıs » istediğini belirterek Ankara'nın tehditkar tavrını ve "kabul edilemez tutumunu" kınadı. (*Charlotte Chaffanjon*, *Le Point.fr*, 21/05/2012)

- « La Turquie entreprend des forages pétroliers à Chypre », *Le Monde.fr*, 13 mai.
- « La Turquie menace de représailles les candidats à un projet énergétique chypriote », *Le Point.fr*, *AFP*, 18 mai.
- « La Turquie refuse toujours de reconnaître la République de Chypre, qui s'apprête à prendre la présidence de l'Union européenne », *Le Point.fr*, 21 mai.

TÜRKİYE - SÜRİYE

Suriye, Annan Planı tarafından öngörülen ateşkes ve Suriye'de bulunan gözlemcilere rağmen uluslararası hukuku ihlal etmeyi sürdürüyor.

Suriye'deki şiddete en başından beri karşı olan ve Beşar Esad'a iktidarı bırakma çağrısında bulunan Türkiye'de sığınmacıların sayısı 23.000'e ulaştı (*L'Express.fr*, *AFP*, 06/05/2012). Ankara ve Şam arasındaki ilişkiler Suriye'de yaklaşık iki aydır rehin tutulan iki Türk gazeteci Adem Özköse ve Hamit Coşkun'ın serbest bırakılmasına rağmen düzelmedi (*Parisien.fr*, *AFP*, 12/05/2012).

Türkiye İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin, Suriye'nin Kürt isyancıların Türk sınırına yakın bölgelerde yerleşmesine göz yumarak Türkiye'den intikam almaya çalıştığını ifade etti. (*Challenges.fr*, *AP*, 23/05/2012).

Suriye İnsan Hakları Gözlemevine göre, Suriye ordusunun helikopterleri Türk sınırına yakınlarındaki Esad rejimine karşı olan Kürt yerleşim bölgelerini bombaladı (*Point.fr*, *AFP* 25/05/2012).

Ayrıca Lübnan yetkileri, 22 Mayıs'ta kaçırılan 13 Lübnanlı Şii hacının serbest bırakılarak Türkiye'ye teslim edildiklerini açıkladı (*L'Express.fr*, *AFP*, 25/05/2012). Ancak Suriyeli muhaliflere göre ise hacılar hâlâ rehin tutuluyor (*Le Parisien.fr*, *AFP*, 27/05/2012).

Suriye'nin Humus kentine bağlı Hula kasabasında 32'si çocuk olmak üzere yaklaşık 100 kişinin katledilmesi ise tüm dünyanın tepkisini çekti (*Le Point.fr*, *AFP*, 27/05/2012).

- « Syrie: les violences se multiplient à la veille des législatives », *L'Express.fr*, *AFP*, 6 mai.

- « Arrivée en Iran des deux journalistes turcs libérés par la Syrie », Le Parisien.fr, AFP, 12 mai.
- « La Turquie accuse la Syrie d'accepter des rebelles kurdes sur son sol », Challenges.fr, AP, 23 mai.
- « Syrie : raids aériens à la frontière turque », Le Point.fr, AFP, 25 mai.
- « Pilonnage de localités syriennes kurdes », Le Figaro.fr, AFP, 25 mai
- « Les pèlerins chiites libanais enlevés en Syrie ont été libérés », L'Express.fr, AFP, 25 mai.
- « Liban: les pèlerins chiites toujours aux mains de leurs ravisseurs en Syrie », Le Parisien.fr, AFP, 27 mai.
- « Syrie : le monde s'indigne après le massacre de Houla », Le Point.fr, AFP, 27 mai.

TÜRKİYE - IRAK

Irak Cumhurbaşkanı Yardımcısı Tarık Haşimi, Kuzey Irak Bölgesel Kürt yönetimi, Katar ve Suudi Arabistan'a sığındıktan sonra şimdi Türkiye'de bulunuyor.

Türk hükümeti, Bağdat tarafından 6 yargıç ve çok sayıda kamu görevlisini öldürmekle suçlanan ve hakkında İnterpol tarafından kırmızı bülten çıkarılan Tarık Haşimi'yi ülkesine iade etmeyi reddetti.

Recep Tayyip Erdoğan, Haşimi'nin Türk Devleti'nin koruması altında olduğunu ve desteklemeye devam edeceklerini açıkladı. Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ ise PKK liderlerinin Türkiye'ye teslim edilmesini istediklerini, fakat Irak merkezi hükümetinden olumlu yanıt alamadıklarını açıkladı.

Nisan sonundan beri Ankara ve Bağdat arasında gergin ilişkiler yaşanıyor. Erdoğan, Nuri El-Malik'i mezhep ayrılıklarını körüklemekle suçlamıştı. Şii iktidar ise bu açıklamaların Irak'ın iç işlerine müdahale anlamına geldiğini belirterek Türkiye'yi bölge için « düşman Devlet » olarak nitelendirmişti.

- « Ankara refuse d'extrader le vice-président irakien », Le Figaro.fr, 9 mai.
- « La Turquie refuse d'extrader le vice-président irakien, recherché par Interpol », Le Parisien.fr, 9 mai.

PKK

Üç Türk askeri Tunceli'de PKK'lı teröristlerle çıkan çatışmada hayatını kaybetti.

Birkaç gün sonra Tunceli'nin Ovacık ilçesi kırsalında düzenlenen operasyonda PKK'lı "uç isyancı" öldürüldü.

- « PKK: 3 soldats turcs tués lors d'un raid », Le Figaro.fr, Reuters, 4 mai.
- « Turquie : 3 rebelles kurdes tués », Le Figaro.fr, AFP, 23 mai.

Kürt Milletvekili Leyla Zana yaptığı konuşmalarda PKK ve Abdullah Öcalan'a destek vererek 9 kez terörle mücadele kanununu ihlal ettiği gerekçesiyle ikinci kez 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

- « Une figure kurde condamnée », Libération.fr, 24 mai.

Kayseri'de Pınarbaşı Emniyet Müdürlüğü önündeki intihar saldırısında iki eylemcinin kullandığı arabada bomba patlaması sonucu iki polis hayatını kaybetti, aralarında çocukların da bulunduğu 16 kişi de yaralandı (*Le Point.fr*, *AFP*, 25/05/2012, *Le Nouvel Observateur*, *AP*, 25/05/2012)

- « Deux policiers tués par l'explosion d'une voiture piégée en Turquie », le Nouvel Observateur, AP, 25 mai.
- « Turquie: 2 morts, 16 blessés dans une attaque suicide contre un commissariat » Le Point.fr, AFP, 25 mai.

YENİ ANAYASA

TBMM, askeri darbe generallerinin izlerinin silindiği daha demokratik bir yeni Anayasa'nın hazırlanması için çalışmalarına başladı. Sene sonuna kadar tamamlanması beklenen Anayasa halk oylamasına sunulacak.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan yeni Anayasa'nın Devlet'i değil vatandaşı öne çıkarması gerektiğini ifade etti. Erdoğan ayrıca parlamenter sistemden başkanlık ya da yarı başkanlık sistemine geçilmesi konusunun da Meclis tarafından görüşülebileceğini belirtti.

Başkanlık sisteminin yeni Anayasa'da tartışılabilmesi yönündeki açıklamalar muhalefet tarafından eleştirildi. AIHM eski yargıcı CHP milletvekili Rıza Türmen "zaten yarı-diktatörlükte yaşıyoruz, üstüne bir de Anayasal bir diktatörlüğün peşinde mi koşacağız?" sözleriyle değerlendirdi. MHP lideri Devlet Bahçeli de başkanlık sistemine karşı olduğunu dile getirdi. BDP ise yeni Anayasa çerçevesinde sayısı 12-15 milyona varan Kürt nüfus için daha geniş haklar talep ediyor.

Hürriyet Daily News Genel Yayın Yönetmeni Murat Yetkin ise ABD'deki başkanlık ya da Fransa'daki yarı başkanlık gibi bir sisteme geçilirse kuvvetler ayrılığı konusunun da tartışılması gerekeceğini vurguladı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 4. Anayasasının hazırlığı için oluşturulan özel meclis komisyonu tarafından sivil toplum kuruluşları ve dini azınlıkların temsilcilerinin de görüşlerinin alındı. 1980 askeri darbesinin mirasçısı olan mevcut Anayasa'nın daha demokratik ve temel haklara ve azınlık haklarına (özellikle Kürtlerin haklarına) daha saygılı bir Anayasa'ya dönüşmesi bekleniyor.

- « La Turquie entame la rédaction d'une nouvelle Constitution plus libérale », Libération.fr, AFP, 5 mai.
- « Turquie: après débats en vue pour la rédaction d'une nouvelle constitution », Le Point.fr, 8 mai.

EKONOMİ

S&P Türkiye'nin kredi notunu düşürdü

Standard & Poor's, dış ticaret açığı rakamlarında beklenen artışa bağlı olarak, Türkiye'nin uzun vadeli kredi notunu pozitiften durağana düşürdü. Kısa vadeli dış borçlanma ile hızlanan iç talebin büyüme oranlarını %8'in üzerine taşıdığını vurgulayan ajans, yeni kredi notunun önümüzdeki 12 ay içinde değişmesinin beklenmediğini açıkladı. (*Le Figaro.fr, AFP, 01/05/2012*).

Kredi notunu düşürülmesine tepki gösteren Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin notu düşürülürken Yunanistan'ın notunun artırılmasını ideolojik bir tavır olarak nitelendirdi. Erdoğan S&P'yi mali değerlendirmeleri inandırıcı olmayan bir kurum olarak tanımladığını açıkladı. Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ise ajansı raporlarında güncel olmayan bilgiler kullanmakla suçladı. (*Le Figaro.fr, AFP, 03/05/2012*).

- « Dette Turque abaissée à stable (S&P) », Le Figaro.fr, AFP, 1er mai.
- « Turquie: Erdogan accuse S&P », Le Figaro.fr, AFP, 3 mai.

Nabucco projesi zor durumda

Macar Mol firmasının ardından Almanya'nın ikinci büyük enerji grubu RWE Nabucco projesi konsorsiyumundan ayrılabilceğini açıkladı.

AB tarafından desteklenen ve 10 yıl önce hazırlıklarına başlanan Nabucco projesi Hazar denizinden Avrupa'ya gaz taşınmasını sağlayarak Rusya'ya olan enerji bağımlılığını azaltmayı hedefliyor. 12 milyar dolar üzerinde değeri olan projenin ortaklarının (Alman RWE, Avusturyalı OMV, Macar Mol, Romanyalı Transgaz, Bulgar Bulgargaz ve Türk Botaş) her birinin yaklaşık %17 pay sahibi olması yönetim açısından önemli sorunlar yaratıyor. Bunun yanında Nabucco'nun en büyük sorunu yeterli gaz kaynağına sahip olmaması.

31 milyar metreküp kapasiteli Nabucco, Azerbaycan'da ŞahDeniz2'den çıkarılan gazın taşınması için, iki ayrı proje ile de rekabet halinde bulunuyor: Alman E.ON ve Norveçli Statoil tarafından yürütülen TAP (Trans Adriatic Pipeline) ve İngiliz BP'nin projesi SEEP (South East European Pipeline). Bu projelerden birinin ŞahDeniz2 ortakları tarafından 2013 ortasına kadar seçilmesi bekleniyor. Rakip projeye karşılık Nabucco'nun ortakları da Bulgaristan-Türkiye sınırından başlayacak « Nabucco West » projesi üzerinde çalışıyor. Bu doğalgaz boru hattının Türkiye ve Azerbaycan tarafından yürütülen Tanap (trans-anatolien pipeline) ile birleşmesi öngörülüyor.

Rusya'yı Karadeniz üzerinden Avrupa'ya bağlayacak « South Stream » projesi de Nabucco'nun ilerlemesini zorlaştırıyor. Rus Gazprom ve İtalyan ENI tarafından yürütülen ve 25 milyar dolar bütçeli projeye Fransız EDF ve Alman BASF'ten de destek geldi. Bu projenin inşaatının 2015'te bitirilmek üzere Aralık 2015'te başlaması bekleniyor. (*Emmanuel Grasland, Les Echos.fr, 15/05/2012*).

- « Le gazoduc Nabucco risque de tomber à l'eau », Les Echos.fr, 15 mai.

Axa, Finas Emeklilik'i almak için teklif verdi

Fransız sigorta şirketi Axa, National Bank of Greece'in Türkiye'deki iştiraki Finansbank'ın sigorta birimi Finas Emeklilik'i almak için teklif verdi. Axa, sigorta sektöründe öncü ülkelerden olan Türkiye'deki yatırımlarını artırmayı hedefliyor. Anlaşmanın banka sigortacılığını da kapsayabileceği bekleniyor.

Mart ayında Finas Emeklilik ile ayrıca Japon sigorta şirketi Sompo Insurance ve Hollandalı Aegon'un da ilgilendiği açıklanmıştı.

Türkiye'de hayat dışı sigorta alanında lider olan Axa, hayat sigortası alanında %2 olan payını ise %10'a çıkarmayı hedefliyor.

Axa geçen yıl Deniz Emeklilik'in satışıyla da ilgilenmişti ancak 162 milyon Euro ile Amerikan MetLife satın almıştı. Bu satışı değerinin üzerinde gören Axa ise hayat sigortası dışındaki faaliyetlerini güçlendirmek üzere Denizbank ile bir münhasır acentelik sözleşmesi imzalamıştı. (*Laurent Thevenin, Les Echos.fr, 16/05/2012*).

- « AXA cible l'assureur-vie turc Finas Emeklilik », Les Echos.fr, 16 mai.

Euro bölgesi krizi komşu ülkeleri etkiliyor (EBRD)

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) faaliyet alanında bulunan ülkelerde geçen yılki %4,6'lık büyümenin ardından, 2012 için %3,1'lik, 2013 için ise %3,7 ekonomik büyüme tahmininde bulundu. EBRD bu tahminlerin Euro bölgesi krizinin hafif bir durgunluğa rağmen başarıyla atlatılacağı iyimser senaryoya dayandığını ifade etti.

EBRD'e göre 2011'deki %8,5'lik büyümenin ardından Türkiye'de de ekonominin büyümesi yavaşlayacak. Euro bölgesine coğrafi olarak uzak olan ülkeler krize karşı daha dayanıklı olabiliyor. (*Les Echos.fr, 18/05/2012*).

- « La crise dans la zone euro pèse sur la croissance de ses voisins (Berd) » Les Echos.fr, 18 mai.

Hyundai-Kia'nın Türkiye'deki yeni yatırımı

Hyundai-Kia Türkiye'deki fabrikasında i20'nin yeni modelinin üretimi için 475 milyon Euro'luk yatırım ve 750 istihdam gerçekleştirdi. Üretimine başlanan yeni i20, Renault Clio, Peugeot 208 ve Volkswagen Polo ile rekabet edecek. (*Alain-Gabriel Verdevoye, La Tribune.fr, 22/05/2012*).

- « Le coréen Hyundai-Kia double Citroën en Europe », La Tribune.fr, 22 mai.

Yunanistan'a Türkiye'den destek

Türk Başbakan yardımcısı Ali Babacan Paris'te Türkiye'nin dönem başkanlığını yaptığı OECD Bakanlar Konseyi toplantısında Yunanistan'ın Euro bölgesinden çıkmasına ve çöküşüne izin verilmemesi gerektiğini ifade etti ve AB ve G20 ülkelerinin de bu konudaki desteğini hatırlattı. Yunanistan'ın çöküşünün küresel ekonomi açısından maliyetinin, kurtarılmasından çok daha fazla olacağını ekledi.

Avrupa ülkeleri arasında güçlü bir dayanışma olması gerektiğini vurgulayan Babacan, Yunanistan'ın Euro'dan çıkışına izin verilmesinin "Pandora'nın kutusunun açılması"na neden olacağını söyledi. (*Les Echos.fr, AFP, 24/05/2012*)

- « La Turquie appelle à ne pas laisser la Grèce « s'effondrer », Les Echos.fr, AFP, 24 mai.

Sberbank Denizbank'ı satın alacak

Fransa-Belçika ortaklığı Dexia, bünyesindeki Denizbank'ın satışı için Rus bankası Sberbank ile görüşüyor. En geç sonbahara kadar imzalanması beklenen sözleşmenin 3 milyar Euro değerinde olması düşünülüyor. Bu anlaşma ayrıca Dexia'nın 2011 yılı sonbaharında açıkladığı satış planının önemli bir adımını oluşturuyor.

Denizbank Türkiye'nin en büyük bankaları arasında yer almasa da 2011'de %6 artışla 270 milyon euro vergi öncesi kâr gerçekleştirdi. Rusya'nın en büyük bankası olan Sberbank'ın %57,6'sı Rusya Merkez Bankası'na ait. (*Mathias Thépot, La Tribune.fr, 24/05/2012*).

- « Dexia : Denizbank va être vendue à la russe Sberbank », La Tribune.fr, 24 mai.